

Interreg

Austria-Hungary

European Union – European Regional Development Fund

BIG_inn AT-HU

Univerzita Šopron Pedagogická fakulta Benedek Elek

Babai Zsófia &

Dr. Kovácsné Vinkovics Éva

Na cestě k osvojování si druhého jazyka

formou zážitkového učení

(e-mail: babai.zsofia@uni-sopron.hu;

vinkovics.eva@uni-sopron.hu)

Teoretická východiska 1.

- Vícejazyčnost → jazyky osvojené v nejranějším dětství a dokonalý ústní i písemný projev v několika jazycích (Bloomfield 1933) → JIŽ NEPLATÍ
- Vícejazyčnost → tj. minimální kompetence v jedné ze 4 jazykových úrovní (MacNamara 1967) → JIŽ NEPLATÍ
- Vícejazyčnost → Vícejazyčné osoby v celém rozsahu kontinua; používají několik jazyků v každodenních situacích (Grosjean 1982), přepínají z jednoho jazyka do druhého, dovedou se vyjadřovat ve všech jazycích bez větších obtíží (Triarchi 1983) a při používání těchto jazyků se cítí komfortně (Kielhöfer a Jonekeit 2002).

Teoretická východiska 2.

- Doba, kdy dítě získá dvojjazyčnost:
- v nejranějším dětství: simultánní/souběžné osvojování (pravý bilingvismus - Ronjat-1913!) Jarovinszkij Alekszandr:
<https://epa.oszk.hu/00000/00036/00020/pdf/05.pdf>
- postupné osvojování (struktury prvního jazyka jsou již vštípeny, osvojování druhého jazyka začíná ve 3.-4. roce života nebo později).
- způsoby osvojování si druhého jazyka:
 - nekontrolované osvojování (v rámci každodenní komunikace, v rodině).
 - řízené osvojování (v institucionálním prostředí, v mateřské škole, ve školní výuce, v jazykových kurzech).

Teoretická východiska 3.

- Stupeň jazykových znalostí:
 - symetrický/vyvážený bilingvismus.
 - asymetrický/dominantní bilingvismus (kontext, funkce - jedna dominantní a jedna slabší varieta)

Rosemarie Tracy (2008): Jak se děti učí jazyky a jak je můžeme podpořit:

"Je nereálné očekávat, že bilingvní člověk bude pln nadšení schopen nebo ochoten obdobně plynule a rétoricky obratně konverzovat na nejrůznější témata ve všech svých jazycích s jakýmikoliv partnery." (S. 51.)

- V raném dětství (3-10 let) → Čím dříve, tím lépe, důležitěji, intenzivněji, protože platí:

"Co se Honzíček nenaučí, naučí se Honza jen s vynaložením mnohem většího intelektuálního úsilí a za delší čas."

Otázky, které si můžete položit: "Považuji se za vícejazyčného?"

- Kterým jazykem (jazyky) mluvím?
- V jakých situacích používám který jazyk (jazyky)?
- Které jazyky znám ze své rodiny?
- Považuji se za vícejazyčného? Proč (proč ne)?
- Chci, aby mé děti uměly více jazyků?
- Mluvím nářečím? Je to také "jiný jazyk"?
- Co si myslím a co očekávám, když mi někdo řekne, že "vyrůstá ve vícejazyčném prostředí"?
- Přeju z druhého jazyka do svého prvního jazyka, když mluvím s osobou, jejíž první jazyk je stejný jako můj, ale o které vím, že také mluví společným druhým jazykem?
- (<https://www.griffbereit-rucksack.de/mehrsprachigkeit/>)

Předpoklady pro osvojení si druhého jazyka 1.

- Mateřský jazyk/první jazyk=základ; bezpečí
- → Příprava v mateřském jazyce ve všech (vzdělávacích) oblastech
- Emoční faktor v osobě pedagoga → mimořádná role:
 1. Blízký vztah pedagoga a dítěte
 2. Blízký kontakt mezi pedagogem a vyučovaným jazykem:
 - pozitivní přístup
 - dobré znalosti vyučovaného jazyka
 - přirozené, spontánní (správné) používání jazyka = dobrá komunikační kompetence.
 - jazykové prostředky přizpůsobené dětem
 - gesta a mimika → velice důležité

Předpoklady pro osvojení si druhého jazyka 2.

- Reich (2008):
 - Dítě rozumí pokynům pedagoga a plní je.
 - Dítě je schopno prožívat vyprávěné příběhy.
 - Dítě dokáže pojmenovat předměty, události, vyprávět o svých zážitcích.
 - Dítě má radost, že se může prostřednictvím svých vyjádření podílet na reprodukování příběhů.
 - Dítě dokáže s lidmi kolem sebe - s ostatními dětmi i dospělými - komunikovat přiměřeně svému věku, rozumí jim a komunikuje s nimi jednoduchým jazykem.

Předpoklady pro osvojení si druhého jazyka 3.

Vhodně použité metody v procesu osvojování si cizího jazyka:

- Začleňování zážitků (např. pokusy, exkurze)
- Získávání zkušeností
- Prožívání reálných situací – implementace do každodenního života
- Herní aktivita = proces učení
 1. autentické komunikační situace
 2. naučit se formy používání jazyka
 3. prožít zkušenost spojenou s používáním a hodnotou druhého jazyka.
 4. témata z dětského prostředí
- Komunikační situace: jazykové kompetence, emoční kompetence, sociální kompetence

Na cestě k úspěšnému osvojení si druhého jazyka BIG_INN AT-HU

Téma: Země a lidé Řemeslo: Pekařství

Očekávané kompetence: STEM

- Pojmenovat pekařské výrobky (názvy, předměty)
- Schopnost vést konverzaci (jednoduchý rozhovor, otázka-odpověď) - využití **regionálních potenciálů**
- Schopnost porovnávat množství (matematika, důležité matematické vztahy).
- Schopnost odhadovat množství a hmotnost (matematické vztahy).
- Schopnost používat osvojenou aktivní slovní zásobu v závislosti na situaci (od receptivní/pasivní slovní zásoby k produktivnímu/aktivnímu používání jazyka) = komunikace.
- Schopnost sestavit nákupní seznam (implementace do každodenního života, zkušenosti)
- Schopnost postupovat podle receptu (provádění pokusů, používání, pojmenování a zkoušení přístrojů (technická kompetence), pojmenování kroků, ingrediencí (vyslovování slov, skládání výrazů, tvoření vět) a jejich současné provádění, propojení jazykového materiálu s pracovním postupem, s činností).
- Krátká videa o přípravě (informační kompetence - ICT prostředky)

Na cestě k úspěšnému osvojení si druhého jazyka BIG_INN AT-HU 2.

- Čeho jsme dosáhli?
- Seznámení s typicky regionálním řemeslem: pekařem/pekařkou
- Zachování tradice (staré přístroje, regionální speciality)
- Zájem dětí o tuto profesi (raná profesní orientace)
- Konkrétní pracovní kroky a jejich výsledky
- Proces učení: zaměřte se také na zdravý životní styl
- Rozvíjet a posilovat povědomí o budoucnosti
- Informovanost dětí o udržitelnosti podporovat výběrem témat a zpracovanými aktivitami.
- Vybudovat a vštípit odbornou slovní zásobu v němčině a maďarštině

Praktická realizace 1. Příběh; rozhovor BIG_INN AT-HU

Pohádka: „Stařenka a pšenice“

Pedagog vypráví dětem didaktickou verzi pohádky „Stařenka a pšenice“. Upravená verze slouží k podpoře vývoje řeči dětí raného věku.

V příběhu se vypráví o tom, jak se ze zrněk pšenice stane chleba.

Pedagog na základě příběhu iniciuje a vede rozhovory na dané téma.

Otázky podněcující děti k odpovědím:

- Děti, co dala stařenka do země? Kam dáváme zrnka?
- Co udělají zrnka pšenice v půdě?
- Co potřebují zrnka k tomu, aby rostla? Co můžete vyrobit z pšenice? Co musíme udělat jako první? Co používáme k mletí obilí?
- Co vznikne z pomletého obilí? Co vyrobíme z mouky?

Po vyprávění a rozhovoru děti příběh zahrají.

Propojení s každodenním životem

- Na dožínky pečeme s dětmi chleba.
- 11. listopadu pečeme svatomartinské rohlíčky.
- Velikonoce slavíme pečením vlastní vánočky.
- Na Den matek můžeme upéct bábovku.
- Můžeme uspořádat rodinné odpoledne během adventu nebo zorganizovat letní slavnost a sníst dort.
- Na masopust můžeme upéct masopustní koblihy.
- O Vánocích můžeme péct štólu.

Praktická realizace 2. Aktivita

Pedagog pořádá s dětmi den pečení.

Otázky podněcující děti k odpovědím:

- Už jste někdy pekli chleba?, Jak se z pšenice stane mouka?, Co potřebujeme k pečení chleba?, Co děláme, když pečeme chleba?, Kdo peče chleba?

MATERIÁL

- Mouka, sůl, sušené droždí, kvásek, voda, slunečnicová a dýňová semínka, mašlovačka, mísa na míchání těsta, vařečka, pečicí papír, kuchyňská utěrka, plech na pečení, forma na pečení.

DALŠÍ NÁMĚTY

- Upéct rohlíky, vánočky, fazolový závin (regionální potenciál) z pšeničné a žitné mouky, připravit moučná jídla, společně připravit snídani; uspořádat piknik; uspořádat večírek a pozvat hosty
- Přiložte prosím pracovní list s receptem, uvádějte přesné údaje 1 ks, 1 špetka atd.

Použitá literatura

- Apeltauer, E. (1997): Grundlagen des Erst- und Fremdsprachenerwerbs. Berlin: Langenscheidt.
- Babai, Zs., Kovácsné Vinkovics, É., Pruzsinsky, R. (2019): Was wir so gerne spielen. [Eine Auswahl und didaktische Handreichung für die frühe Förderung von Deutsch als Fremdsprache](#). Sopron: Universität Sopron Übungskindergarten Lewinszky Anna.
- Kenesei, I. (2004): A nyelv és a nyelvek. Budapest: Akadémiai Kiadó.
- Klein, Wolfgang (1992): Zweitspracherwerb. Eine Einführung. 3. Aufl. Frankfurt am Main: Hain.
- Reich, H. (2008): Sprachförderung im Kindergarten. Grundlagen, Konzepte, Materialien. Weimar, Berlin: Das Netz.
- Rosemarie Tracy (2008): Wie Kinder Sprachen lernen. Francke Verlag
- Kielhöfer/Jonekeit (2002): Zweisprachige Kindererziehung. Stauffenburg Verlag.
- **Internetové zdroje**
- <https://www.papiton.de/haba-meine-ersten-spiele-bauernhof-wo-ist-mein-futter-4679.htm>
- (letzter Abruf 10. 02. 2020.)
- https://www.gesunde-kita.net/fileadmin/user_upload/MAIN-bilder/Netzwerk_Kita_Brbg/Spielerische_Sprachfoerderung_in_Kindertageseinrichtungen-Ministerium_fuer_Bildung_und_Frauen_des_Landes_Schleswig-Holstein.pdf

Použitá literatura

http://publicatio.nyme.hu/336/1/Multiling_modszertani_konyv_m2VEva_vegleges_javitott_kepekkel_u.pdf

<https://www.interreg-athu.eu/hu/bigathu/>

Máte
dotazy?